

Джерела

- Кулиш 2001: Кулиш, В.Г. Занимательный английский для детей. Сказки, загадки, увлекательные истории / В. Г. Кулиш. – Д. : Сталкер, 2001. – 320 с.
- РНЗ 1990: Русские народные загадки, пословицы, поговорки / [Сост., авт. вступ. ст., комент. и слов Ю. Г. Круглов.] – М. : Просвещение, 1990. – 335 с. : ил. – (Б-ка словесника).
- Соловьева 1963: Соловьева, Т. А. 300 загадок на английском языке для школьников / Т. А. Соловьева. – М. : Государственное учебно-педагогическое издательство Министерства Просвещения РСФСР, 1963. – 48 с.
- УНЗ 1963: Українські народні загадки / [Упор. М. Шестопап]. – К. : Видавництво Академії наук Української РСР, 1963. – 342 с.
- Heinrich 1989: Heinrich, K. Kinder, kommt und ratet : Rätselsammlung für d. Schulhort / K. Heinrich. [III.: Wolfgang Würfel]. – 4. Aufl. – Berlin : Volk u. Wissen, 1989. – 206 S. : Ill.

В статье рассмотрено понятие фрейма и маргинального фрейма как его особенного проявления; охарактеризованы разновидности универсальных маргинальных фреймовых моделей когнитивной организации речевого жанра загадки в русском, украинском, английском и немецком языках.

Ключевые слова: речевого жанр, фрейм, концепт, метафора, загадка.

In the article the notion of frame and marginal frame as its special manifestation has been considered; the types of universal marginal frame models of cognitive organization of genre of speech riddle in Russian, Ukrainian, English and German languages have been characterized.

Keywords: genre of speech, frame, concept, metaphor, riddle.

Надійшла до редакції 30 серпня 2012 року.

Віра Сліпецька

УДК 811'373.7

**СТАТУС ВИГУКУ В СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ ПАРАДИГМІ ЛІНГВІСТИЧНИХ ЗНАТЬ:
ПРОЕКЦІЯ НА УКРАЇНСЬКУ, РОСІЙСЬКУ Й АНГЛІЙСЬКУ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ**

Репрезентовано первинні та вторинні вигуки та вигуківі конструкції як виразники емоційної сфери людського життя в українській, російській, а також англійській лінгвокультурах. Визначено вигук як частину мови, що не має однозначного трактування. Розглянуто вигук як проблемне питання лінгвоемоціології та лінгвокультурології. Охарактеризовано належність вигуку як відкритої, незамкненої системи слів, що активно поповнюється за рахунок граматичної альтернативі, десемантизації, прагматичного наповнення. Окреслено належність вигуку до дискурсивних слів, його репрезентацію в різних лінгвокультурах залежно від комунікативних ситуацій, традицій відповідної лінгвокультури.

Ключові слова: лінгвокультура, вигук, дискурсивне слово, прагматична наповненість, альтернатива, десемантизація, лінгвоемоціологія, лінгвокультурологія.

На сучасному етапі розвитку лінгвістики опрацьована низка підходів до опису мовних явищ, серед яких антропоцентризм і дискурсцентризм є, з одного боку, пріоритетними, а з іншого, – базовими для нових лінгвістичних дисциплін. До таких маргінальних галузей відносимо лінгвокультурологію й лінгвоемоціологію, виникнення яких зумовлено новою науковою парадигмою, що поставила в центр дослідницької уваги мовну особистість, мовленнєву компетенцію якої визначає суспільство, культура, епоха, й, зрештою, конкретні умови життя.

Вітчизняні та зарубіжні вчені (Г. Богданович, В. Жайворонок, В. Маслова, А. Вежбицька, В. Шаховський, М. Сарновський, Л. Малєцький, Е. Станкевич та ін.) досліджують різні аспекти лінгвокультурології та лінгвістики емоцій, а саме: *типологію емотивних знаків* [Johnson-Laird 1989]; *критерії емотивності мови* [Stankiewicz 1964]; *співвідношення лінгвістики й паралінгвістики емоцій*; вплив емоційного типу *mind style* на формування мовної картини світу [Шаховський 2010]; *національно-культурну специфіку вираження емоції* [Вежбицкая 1996], [Wierzbicka 1995]. Л. Омонді вивчає *способи найменування емоцій* в африканських мовах [Шаховський 2010]; А. Вежбицька аналізує *номінацію гніву, жалю та інших емоцій* на матеріалі німецької, російської, польської та англійської мов. Б. Крик-Кастовскі у своєму дослідженні використовує шкалу *іконічності-умовності* для опису лінгвістичних способів вираження *подиву* в англійській, німецькій та польських мовах [Шаховський 2010].

Незважаючи на збільшення кількості мовознавчих студій із вивчення феномена вербалізації емоцій, недослідженими залишаються вигуки як найбільш виразні засоби омовлення емоцій, зокрема й негативних. **Мета** статті – аспектно схарактеризувати засоби вербалізації негативних емоцій в українській, російській та англійській лінгвокультурах вигуківими мовними засобами. Поставлена мета вимагає виконання таких **завдань**: 1) дати дефініцію вигуку; 2) укласти вибірку вигуків, що вербалізують негативні емоції в українській, російській та англійській лінгвокультурах; 3) схарактеризувати засоби вербалізації негативних емоцій;

4) визначити спільні та відмінні риси вигуків, що вербалізують негативні емоції в українській, російській та англійській лінгвокультурах.

Об'єкт наукової розвідки – вербалізація негативних емоцій. **Предмет** дослідження – безпосереднє вираження негативних емоцій *страху, гніву, ненависті* засобами вигуків у вищевказаних лінгвокультурах. **Матеріалом** дослідження слугує система вигуків, що зібрані шляхом суцільної вибірки з лексикографічних (Українсько-англійський словник вигуків під редакцією Д.І. Квеселевича [Квеселевич 1999], ABC of Dirty English [Kudryavtsev 1993]) та художніх джерел (Н.В. Гоголь “Вечера на хуторі близ Диканьки” [Гоголь 2009]).

У сучасній лінгвокультурології використовується положення про універсальність базових емоцій, їх інтегральний характер. Проте в лінгвістиці емоцій, на жаль, немає адекватного визначення поняття “емоція”. Існує декілька його дефініцій. Російський учений В. Шаховський вважає, що емоції це – різновид людських пристрастей, які пронизують усі сфери життя людини й зафіксовані на всіх рівнях мови [Шаховський 2010: 21]. Американський психолог К. Изард розглядає емоції як основну мотиваційну систему організму [Изард 1999: 55]. На його думку, “емоція – це те, що мотивує, організовує й скеровує сприйняття, мислення й дії” [Изард 1999: 27]. Учений вважає, що емоція мотивує, мобілізує мовну енергію, регулює та фільтрує сприйняття світу й мови зокрема.

У цьому дослідженні спираємося на поняття “емоція”, сформульоване В. Шаховським. У лінгвістиці емоцій існують різні погляди на класифікацію емоцій. К. Изард виокремлює такі емоції, як *щастя, подив, сум (смуток), відраза, гнів, страх* [Изард 1999: 33]. Більшість науковців поділяє емоції на позитивні та негативні [Изард 1999; Шаховський 2010]. Така класифікація є, як видається, надто узагальненою, а самі поняття “позитивні – негативні емоції” потребують деякого уточнення. До негативних емоцій належать *гнів, страх, смуток, відраза, обурення, ненависть* [Изард 1999: 34].

Вербалізація негативних емоцій *гніву, страху, ненависті* послідовно здійснюється за допомогою паремії, насамперед прокляття [Сліпецька 2011], а також, безперечно, за допомогою вигуківих утворень та брутальної лексики, що простежуємо в усіх досліджуваних лінгвокультурах. Оскільки предметом цього дослідження є способи вербалізації негативних емоцій засобами вигуків, передусім потрібно з'ясувати статус вигуку в сучасній лінгвістиці.

Принципи виділення частин мови, зокрема вигуків, основи їх класифікації залишаються до цього часу суперечливим питанням лінгвістики. Цю проблему, звісно, у різні часи розглядали класики російської, української та західноєвропейської лінгвістичної думки: О. Потебня, О. Пешковський, О. Шахматов, Л. Щерба, В. Виноградов, О. Кубрякова, А. Вежбицька та ін. У сучасному мовознавстві, таким чином, існує кілька поглядів на природу й статус вигуків: а) вигук перебуває поза системою частин мови; б) вигук належить до системи частин мови, але посідає особливе місце в ній; в) вигук – частина мови, що належить до службових одиниць поряд із частками, прийменниками й сполучниками; г) вигук – частина мови, що належить до розряду повнозначних слів, які мають самостійне лексичне значення [Оршинська 2007]; д) в дискурсивній лінгвістичній парадигмі вигуки розглядають як дискурсивні слова, що своєрідно актуалізуються в дискурсі й мають прагматичну наповненість, що залежить від різних чинників, окреслених мовленнєвою ситуацією (див., напр., праці Ф. Бацевича, Т. Космеди та ін.).

Вигук, звісно, належить до найбільш характерних елементів емоційної сфери мовлення, які безпосередньо пов'язані з паралінгвістичними, невербальними засобами, що й виокремлює їх серед інших класів слів [Оршинська 2007: 206]. Вигук має “тонку контекстуальну чутливість”, що зв'язує зміст речення з мовцем [Арутюнова 1985: 8]. Це дослідження базується на сприйнятті вигука як незмінної частини мови, що безпосередньо виражає почуття й вольові спонукання мовця, не називаючи їх. До найбільш уживаних вигуків української, російської та англійської лінгвокультур належать ті, що вербалізують *радість, здивування, обурення, гнів, страх та розчарування*, наприклад: *Ах так! Ось воно що! Тим більше! На жаль!* [Квеселевич 1999]; *А!* [Квеселевич 2009: 41]; *Ач який! Ач що вигадав!* [Квеселевич 2009: 64]; *Ось як! Ось що!* [Квеселевич 2009: 527]; *А ну його! Ну тебе!* [Квеселевич 2009: 555]; *What! So, that's what you want! So that's it! All the more so! Alas!* [Квеселевич 1999]; *Bigger this for a lark! Damfino! Tough titty!* [Kudryavtsev 1993: 290]; *Vom как! Совершенно верно! Ну и что! Ну надо же! Подумаешь! Да пошло оно все! Чтоб тебя! Понятия не имею! Как все надоело! Какая жалость!* [Kudryavtsev 1993: 290].

За структурними характеристиками вигуки, як відомо, поділяють на первинні, однослівні (складаються з однієї кореневої морфемі) та багатослівні (репрезентовані у формі словосполучень і речень), вторинні чи похідні. У цьому дослідженні зафіксовано однослівні (первинні) та багатослівні (похідні) вигуки, запозичені англійською мовою з інших мов (латинської, німецької), що вербалізують емоції *страху*, наприклад: *Alleluia! Avel! Kaput!* [Мюллер 1989]; *Mein Gott!* [Kudryavtsev 1993]; *Gott und Himmel!* [Kudryavtsev 1993: 284]. Такі запозичені однослівні вигуки характерні й для української лінгвокультури (вербалізація емоції *страху, тривожності*), наприклад: *Караул!* [Квеселевич 2009: 398]; *Полундра!* [Квеселевич 2009: 691]. До англійських однослівних дієслівних вигуків належить зокрема такий, як *Oops!*, що в реченні *Oops! I nearly dropped it!*, де *Oops!* є показником миттєвої й несподіваної дії. Цей вигук дослідники характеризують неоднозначно. Одні вчені вважають цю лексичну одиницю імперативною формою дієслова, а інші – вигуком [Оршинська 2007]. Авторка цієї праці схильна відносити подібні лексичні одиниці до вигуків, оскільки вони повністю втрачають первинне лексичне значення й слугують для вказівки на миттєві й несподівані дії, містять, по суті, прагматичну інформацію. Крім того, подібні лексичні одиниці яскраво виражають експресію. У тлумачних словниках вони

мають позначку “вигук” (Longman Dictionary). Утім, на жаль, у чинних на сьогодні тлумачних словниках відсутня прагматична інформація, подібні одиниці мови актуалізуються в дискурсі, що повинно бути відповідно описано в словниках активного типу, створення яких лише почалося.

Вигуки, до складу яких входить два і більше слів, називають, як відомо, вторинними, похідними. Такі словосполучення переходять до класу вигуків як готові мовленнєві одиниці, при цьому вони ресемантизуються й набувають цілісного вигукового значення, що не виводиться, на відміну від вільних словосполучень, з семантики складових одиниць, наприклад: *So long!*, де два слова повністю десемантизувалися й виражають сигнал фатичної комунікації, – “*Бувай!*”; *Beat it! Bug off! Buzz off! Clear off! Go climb a tree! Go cook a raddish! Go fish! Drop dead! Fry your face! Fry ice! Forget you! Frig off! Get rooted! Get lost! Get off my back! Get on your bike! Get stuffed! Get knotted! Go to grass! Go to blue blazes! Hop off! Jump at yourself! Kiss my foot! Peddle your fish! Peel a grape! Pick a pickle! Scrape yourself!*, де слова також десемантизувалися й позначають “*Забурайся геть!*”. Ці англійські вигуки вербалізують емоцію *гніву* [Kudryavtsev 1993: 299], виражаючи відповідну прагматику.

Вигуки-словосполучення й речення характеризуються чітким порядком розташування компонентів. Н. Шведова зазначає, що російські вигуки завжди передають виражену наголошену тональність, тобто інтонаційно виділяються. Те ж саме простежуємо й в англійській та українській лінгвокультурах.

В авторській вибірці зафіксовано вигукові утворення англійської лінгвокультури, що функціонують в релігійній сфері мовлення, наприклад: *What for chrissake! By God! By Christ! By Jesus! By Lord! Christ's sake!* [Kudryavtsev 1993: 282]; *For heavens sake! For mercy's sake!* [Kudryavtsev 1993: 283]; *Jesus Christ! Lord deary! Lord God! Lord goodness! Lord Almighty!* [Kudryavtsev 1993: 286]; *Lord mercy me! My good Lord! My Godfathers!* [Kudryavtsev 1993: 287]; *What in God's name! What in Christ's name! What in heaven's name!* [Kudryavtsev 1993: 289]. Вищенаведені англійські вигуки релігійної тематики можуть своєрідно вербалізувати як негативні емоції *гніву, страху, ненависті*, так і позитивні емоції *радості, захоплення*, що безпосередньо залежить від конкретної комунікативної ситуації. В англійській лінгвокультурі, як і в українській та російській, для вербалізації негативних емоцій *гніву, страху, ненависті*, традиційно використовують лексеми *devil, hell / диявол, чорт, пекло / дьявол, черт*, трансформуючи їх у вигуки, наприклад: *By the devil! By hell!* [Kudryavtsev 1993: 282]; *For hell's sake!* [Kudryavtsev 1993: 283]; *Holy hell!* [Kudryavtsev 1993: 285]; *Hell knows! Hell you say!* [Kudryavtsev 1993: 290]; *Go to Billy hell! Go to the devil!* [Kudryavtsev 1993: 300]; *Черт а два! Черт его знает!* [Kudryavtsev 1993: 291]; *Леший бы тебя задиль!* [Толковый 1998: 725]; *Недобрый его принес!* [Толковый 1998: 1328].

Оскільки використання лексичних одиниць *devil, hell*, зрозуміло, церква та громада не схвалюють, то в англійській лінгвокультурі для вербалізації негативних емоцій *гніву, страху, ненависті*, використовують вигукові евфемізми, що відповідно (пом’якшено) вербалізують зазначені. Це насамперед такі мовні одиниці, як: *damn, deuce, dickens, Sam Hill*, наприклад: *Damn! Damn my eyes! Damn my stars! By damn! Hot damn!* [Kudryavtsev 1993: 290]; *Go to the deuce! Go to the dickens! Go to Sam Hill!* [Kudryavtsev 1993: 300].

Аналіз дослідженого матеріалу засвідчує, що в українській та російській лінгвокультурах, на відміну від англійської, домінують вигуки-прокляття з побажаннями смерті, хвороби, лиха, наприклад: *Аби дух спустив! Аби твоім духом тут не пахло!* [Галицько-руські 2006: т. 1: 102]. *Бодай тобі на завтра задзвонили!* [Галицько-руські 2006: т. 1: 194]; *Колька тебе бери!* [Галицько-руські 2006: т. 1: 378]; *Чтоб ты подавился, негодный бурлак! Чтоб твоего отца горшком в голову стукнуло! Чтоб он поскользнулся на льду, антихрист проклятый! Чтоб ему на том свете черт бороду обжег!* [Гоголь 2009: 6]. *А чтоб ты, проклятый сатана, не дождал детей своих видеть!* [Гоголь 2009: 103]; *Тому лопни глаз, кто не любит нас!* [Толковый 1998: 690]; *Узнаешь, помнишь, будешь помнить Кузькину мать!* [Толковый 1998: 800]; *Майся до первой смерти!* [Толковый 1998: 800]; *Чья бы не рычала, да своя-то бы молчала!* [Толковый 1998: 886]; *Пропадай он весь и с начинкою и потрохами!* [Толковый 1998: 1293]; *Лихо тому, кто неправду творить кому! Что копал, в то сам попал!* [Толковый 1998: 399]; *Вот тебе село да вотчина, чтоб тебя вело да корчило!* [Толковый 1998: 435]; *Лихое лихим избывается!* [Толковый 1998: 663].

У процесі комунікації для реалізації відповідної прагматичної мети (завдання) простежуємо «взаємодію» мовних одиниць, передусім словотвірної й лексико-семантичної мовних рівнів. Вигук як частина мови, як відомо, не є замкненою групою слів, оскільки для вербалізації емоцій потрібні «свіжі» мовні засоби, тому вигук й систематично поповнюється новими одиницями, зокрема й запозиченими. Цей процес, зрозуміло, характерний для похідних (вторинних) одиниць. Крім запозичення, поповнення вигуків відбувається за рахунок словотвірної й семантичної деривації, насамперед це відбувається шляхом конверсії. На думку сучасних дослідників, найбільш активно переходять до вигуків: а) іменники, наприклад: *Nonsense! Devil! Hell! Stuff! God! Jesus!*; б) дієслова, наприклад: *Be off! Curse! Damn! Dash! Break it up! Cut it! Shut up! Clear off! Forget you! Hop off!* [Kudryavtsev 1993: 298]; в) прикметники, наприклад: *Dad-binged! Dad-blamed! Dad-dashed! Damnationed! Plegged! Tarned!* [Kudryavtsev 1993: 296]. Ці вигуки, як бачимо, вербалізують негативні емоції *гніву й ненависті* в англійській лінгвокультурі.

Усі вигуки з контекстуально зумовленим значенням і відповідним прагматичним призначенням можна, звичайно, поділити на такі, що вербалізують певні позитивні чи негативні симптоматичні ситуації. О. Каптюрова запропонувала семантичну класифікацію вигуку [Каптюрова 2005]. На її думку, за семантичним чинником вигук можна поділити на відповідні семантичні групи, що виражають спектр різних емоцій, наприклад: *гніву (Ah! George! God! Jove! Hang it! Blazes! Blow it! By Jar! Now then! Tcha! Tut! Вот тебе на! Вот*

тебе раз! Вот еще! Еще бы!); неависті (Humph! Jove! Whew! Ha! Nah! Ugh! Phew! Aha!); осуду, несхвалення, обурення (Gracious! Really! Ha!); By Jove! Humph! Oh! Ugh! Whew!

Значимо, що для вигуку характерна внутрішньослівна антонімія, що полягає в поляризації значення одного й того ж слова, наприклад, вигук *Ah!* Залежно від ситуації може виражати і гнів, і радість, і обурення (*Ah! You are amazing!; Ah! A bad luck!*).

У результаті дослідження, можна зробити висновок, що досліджений матеріал дає змогу вказати на специфіку взаємодії вигуків з іншими частинами мови, що репрезентується в актуалізації відповідних альтернатив, переходу інших частин мови у склад вигуків за рахунок втрати відповідних лексичних значень й актуалізації певної прагматичної інформації. Природа значення вигуків сфокусована не в семантиці, а в прагматиці, відповідному прагматичному наповненні. До складу вигуку як частини мови входять слова, словополучення та речення фразеологізованої структури. Отже, належність одиниць різних мовних рівнів до вигуку пов'язана з їх ресемантизацією та десемантизацією. За семантичними параметрами вигук можна поділити на групи, що виражають спектр різних емоцій. У трьох досліджуваних лінгвокультурах вербалізація негативних емоцій, без сумніву, відбувається насамперед за рахунок використання вигуків. Відмінність між вигуківими конструкціями української, російської й англійської лінгвокультур убачаємо в наявності в українській та російській лінгвокультурах вигуків-проклять, що не характерні для англійської.

Перспектива дослідження полягає в необхідності зосередити увагу на дискурсивній функції вигуків, що своєрідно виявляється в комунікативній діяльності представників різних лінгвокультур. Крім того, вигуки англійської мови активно входять у формат дискурсивної практики українців і росіян. Цей факт також потребує додаткового дослідження й пояснення.

Література

- Арутюнова 1985: Арутюнова, Н.Д. Истоки, проблемы и категории прагматики [Текст] / Н. Арутюнова // Новое в зарубежной лингвистике : Лингвистическая прагматика. – 1985. – Вып. 16. – С. 3-42. – Библиогр. : с. 42.
- Вежбицкая 1996: Вежбицкая, А. Язык. Культура. Познание [Текст] / А. Вежбицкая // Языкознание. – М., 1996. – С. 201-231. – Библиогр. : с. 231.
- Галицько-руські 2006: Галицько-руські народні приповідки у 3-х т. [Текст] / Укл. і ред. І. Франко – Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2006. – [2-е вид.]. – Т. 1 – 818 с. – Т. 2. – 813 с. – Т. 3. – 699 с.
- Гоголь 2009: Гоголь, Н. Вечера на хуторе близ Диканьки [Текст] / [Електрон. ресурс]. – Режим доступа : www.ukrkniga.org.ua. – Название с экрана.
- Гороть, Белова 2009: Гороть, Є.І., Белова, С.В. Українсько-англійський словник [Текст] / Ред. Є. І. Гороть, С. В. Белова. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2009. – 1040 с.
- Изард 1999: Изард, К. Психология эмоций : монография [Текст] / К. Изард. – Санкт-Петербург : Питер, 1999. – 460 с.
- Каптюрова 2005: Каптюрова, О.В. Вигуки сучасної англійської мови (системний та дискурсивний аспекти) [Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / О.В. Каптюрова. – Київ, 2005. – 20 с.
- Квеселевич 1999: Квеселевич, Д.І. Українсько-англійський словник вигуків [Текст] / Д.І. Квеселевич [Електрон. ресурс]. – Режим доступа : www.Englishtips.org. – Назва з екрана.
- Мюллер 1989: Мюллер, В.К. Англо-русский словарь [Текст] / В. К. Мюллер. – Moscow : RUSSKY YAZYK, 1989. – 849 с.
- Оршинська 2007: Оршинська, Т.З. Комунікативні характеристики емоційних вигуків у сучасній англійській мові [Текст] / Т.З Оршинська // Науковий вісник Волинського державного університету імені Л. Українки. – 2007. – № 3. – С. 206-209. – Библиогр. : с. 209.
- Сліпецька 2011: Сліпецька, В.Д. Прокляття як засіб репрезентації негативної комунікації [Текст] / В. Д. Сліпецька // Лінгвістичні дослідження. – Харків, 2007. – Вип. 32. – С. 236-241.
- Толковый 1998: Толковый словарь живого великорусского языка. Репринтное воспроизведение издания 1903-1909 гг. [Текст] / Под ред. И. А. Бодуэна де Куртенэ. – Т. 2. – М. : Терра, 1998. – 1743 с. – Библиогр. : с. 241.
- Шаховский 2010: Шаховский, В.И. Эмоции : Долингвистика, лингвистика, лингвокультурология : монография [Текст] / В. И. Шаховский. – М. : Книжный дом ЛИБРОКОМ, 2010. – 128 с. – Библиогр. : с. 118-124.
- Johnson-Laird 1989: Johnson-Laird, P.N. The language of Emotions [Text] / P. N. Johnson-Laird // Cognition and Emotion, 1989. – Vol. 3. – Pp. 81-123.
- Kudryavtsev 1993: Kudryavtsev, A. ABC of Dirty English [Text] / A. Kudryavtsev. – Moscow : KOMT PUBLISHERS, 1993. – 304 pp.
- Stankiewicz 1964: Stankiewicz, E. Problems of Emotive Language [Text] / E. Stankiewicz // Approaches to Semiotics. – London, 1964. – Pp. 43-65. – Библиогр. : с. 65.
- Wierzbicka 1995: Wierzbicka, A. Emotion and Facial Expression : a Semantic Perspective [Text] / A. Wierzbicka // Culture and Psychology. – 1995. – № 1. – Pp. 227-258. – Библиогр. : с. 258.

Для репрезентации эмоциональной сферы жизни человека активно используются первичные и вторичные междометия, конструкции в украинской, русской, английской лингвокультурах. Как часть речи междометие не имеет единогласной трактовки: его статус в лингвистике неопределен. Междометие рассматривается как проблемный вопрос лингвоэмоциологии, лингвокультурологии, как открытую систему

слов, которая активно пополняется за счет грамматической альтернатиции, десемантизации, прагматического наполнения. Междометие относится к группе дискурсивных слов и в разных лингвокультурах по-разному представлено, что зависит от коммуникативной ситуации, традиций определенной лингвокультуры.

Ключевые слова: лингвокультура, междометие, дискурсивное слово, прагматическая наполняемость, альтернатиция, десемантизация, лингвоэмоциология, лингвокультурология.

Primary and secondary interjections, interjective constructions are used to represent emotional sphere of a person in Ukrainian, Russian and English linguocultures. As a part of speech interjection doesn't have an unanimous definition and interpretation: its status has been defined in modern linguistic studies. Interjection has been analyzed as a controversial phenomenon in linguistics of emotions and linguoculture, as an open system of words that is constantly enriched by means of grammatical alteration, desemantisation, pragmatic colouring. Interjection belongs to discourse words and is represented in different linguocultures depending on different communicative situations, traditions.

Keywords: linguoculture, interjections, discourse word, pragmatic colouring, alteration, desemantisation, linguistics of emotions, linguocuturology.

Надійшла до редакції 16 вересня 2012 року.

Olga Usenko

УДК 81-116.3

COMMON AND DIFFERENT METHODS OF COMPOUNDING IN THE PRESENT-DAY ENGLISH LANGUAGE IN COMPARISON WITH UKRAINIAN ONE

У статті виділені головні риси основних словотвірних моделей у сучасній англійській мові в зіставленні з українською. Кожен із методів словотвору детально проаналізований, а також до кожного з них поданий ілюстративний матеріал, дібраний із сучасних англійськомовних ЗМІ. Зроблені висновки про схожість і відмінність між способами словотвору в сучасних англійській та українській мовах та виділені головні способи словотвору для кожної з вищезазначених мов.

Ключові слова: словотвір, телескопія, афіксація, конверсія, аналогія, акронімія, транслітерація, калькування.

Compounding in language always make some difficulties in translating compound words to the target language [Bauer 1983; Carstairs-McCarthy 2002; Marchand 1960; Plag 2003]. The **actuality** of our research is caused by being of English and Ukrainian languages in the condition of active development, especially in the lexical sphere, that turns to broadening and modification of their lexical structure. But also grammatical changes taking place in Modern English, affect not only the morphological level but also syntactic – from phrases to the text [Putilina 2012: 19]. The general list is rather long and it continues to grow, so it seems appropriate to name the most important signs typical of modern English syntax (in comparison with Ukrainian) and represented in most variants of English.

The **purpose** of this research is to distinguish the main methods of compounding in both English and Ukrainian languages and to compare them.

The philological education, the knowledge of associative connections of terminological morphemes and affixational peculiarities of terms can help an amateur translator with the process of translating terms-neologisms. Thus, our **task** is to discover the most frequent methods of creating lexical innovations in the English language and identical rendering them into the Ukrainian language.

The analysis of the Present-day English language has revealed such models of English word-formation:

1. Affixation. Affixational units, as a right, are formed following English traditions of compounding. Their morphological structure and the character of meaning's motivation are getting complicated with conceptions of native speakers about the usual and the standard word. The prefixational neologisms have been creating especially high [Карошук 1977: 39]. The international prefix *eco-* joined the derivational connections the most actively. The word-formative meaning of an *eco*-element gives it wide opportunities for reflection of ecological condition and processes which are aimed for environmental defense and protection (*eco-economy, ecoagriculture, eco-correctness, ecotage*). Among the most useable prefixes we can distinguish such ones as *myco-, hyper-, pre-, re-*: *myco-diesel* – the diesel fuel, which is produced from mushrooms; *preycling* – buying products according with their fitness for alteration.

2. Telescopy. The materials of the neologisms' dictionaries, the periodical press confirm scientists' conclusion about the activation of telescopic word-formation that means creating a word from two another words. The telescopic method is a quiet modish way of word-formation in English. In a fact, it has been started to be used actively since XX century [Карошук 1977: 40]. The most productive models of a telescopy are such models as:

a) ab + cd > ab/cd (the superposition of a first word's end to the beginning of a second word), example: *fee + rebate > feebate*: *For years, environmental groups have backed feebates to encourage consumers to buy vehicles that burn less fuel – and, as a result, emit lower volumes of greenhouse gases* (The New York Times);

b) ab + cd > ad (the connection of the initial element of a first word with the final element of a second word), e.g.: *ecology + economics > ecolonomics*: *In 1993, he and his wife founded a nonprofit group called the Institute*